

Jaarverslag van de Commissie van Toezicht
van Merksplas
Jaar: 2019

A : De leden van de Commissie van Toezicht
Cc : Het centraal Secretariaat van de CTRG

I. De Commissie van Toezicht

A. Samenstelling

NAAM	FUNCTIE	CVT
Sofie Cauwenberghs	rechter	voorzitter
Martine Demeulemeester	genesheer	ondervoorzitter
Geertje Bom	pedagogisch begeleidster	lid
Eva Gilis	sociaal werker	lid
Els Dhaenens	orthopedagoog – gecertificeerd Mindfulnesstrainer	lid
Kristien Schoenmaeckers	sociaal verpleegkundige	lid
Steven Verhoeven	tuchtcoördinator	lid
Victor Willekens	gepensioneerd	lid
Kevin De Roover	leraar	lid
Michel Palmans	gepensioneerd	lid
Yassine Challouk	advocaat	lid
Jos Engels	gepensioneerd	lid
Ludo Van Tilborgh	gepensioneerd adviseur bpost	secretaris

B. Functioneren

Alle leden van deze commissie zijn nieuw, maar we konden een vlotte start nemen dankzij de informatie die we ontvingen van de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen (hierna CTRG), van de voorzitter van de vorige Commissie van Toezicht (hierna CvT) van Merksplas en van de voorzitter van de CvT van Turnhout én dankzij het enthousiasme van alle leden. Wél namen de wekelijkse bezoeken van de maandcommissaris(sen) een aanvang vanaf de eerste week van oktober terwijl bij de kennismaking met directeur Rooman van 14 november 2019 de CvT vernam dat nog niet alle personeelsleden op de hoogte waren van de start van de nieuwe CvT en de plotse wekelijkse aanwezigheid van minstens één maandcommissaris niet iedereen charmeerde. Dat gegeven in combinatie met de quasi onmogelijkheid voor de CvT om de PSD-dienst te bereiken, was een minpunt bij de opstart. De CvT ervoer aanvankelijk een gesloten en defensieve houding bij de PSD en bij meerdere penitentiair bewakingsagenten op het paviljoen A en Abis, wat in schril contrast staat met de vriendelijkheid waarmee de CvT-leden

van bij aanvang in de andere paviljoenen ontvangen werden. Dat belet niet dat ook op A en Abis veruit de meeste penitentiair bewakingsagenten vriendelijk en behulpzaam zijn.

Voormelde minpunten werden deels verholpen door de communicatielijn per e-mail die de directie opstartte na de kennismaking op 14 november 2019. Sindsdien kan de CvT - onverminderd de mogelijkheid anderen te bevragen - alle vragen aan de directie stellen, waarop de directie deze hetzij zelf beantwoordt, hetzij opvolgt dat de vragen beantwoord worden door de bevoegde dienst. Op die manier kon toch ook vlot antwoord bekomen worden mbt PSD-aangelegenheden.

De CvT ervaart een vlotte en constructieve communicatie en verstandhouding met de directie. Problemen die de CvT meldt, worden onderzocht en aangepakt zo nodig en mogelijk, minstens wordt uitgelegd wat de beperkingen en de moeilijkheden zijn om aan de verzuchtingen tegemoet te komen. De directie informeerde de CvT ook pro-actief naar aanleiding van een concrete klacht van een bewoner over een penitentiair bewakingsagent. Verder gaf de directie ter gelegenheid van de nationale 24 uurstaking op 11 december 2019 spontaan toelichting en rondleiding waarbij de CvT vaststelde dat met een minimale bezetting de directie tezamen met de aanwezige personeelsleden alles in het werk stelde om de hinder voor de bewoners zoveel mogelijk te beperken, een uitdaging waarin het team slaagde terwijl dat een huzarenstukje was gelet op de minimale bezetting die dag. Dat belet niet dat een staking onbetwist ernstige hinder veroorzaakt voor de bewoners die dat noodgedwongen lijdzaam ondergaan. Een staking in een gevangenis heeft omwille van de hierdoor veelal noodzakelijke tijdelijke wijzigingen in het detentieregime een grotere impact op het welzijn van de betrokkenen dan andere stakingen. Het leven van de bewoners komt bij een groot aantal stakers als het ware tijdelijk tot stilstand doordat tal van bewegingen daardoor beperkt worden: wandelingen, gesprekken met PSD en zorg, bezoek, telefoon,...

De CvT vergadert maandelijks en kan communiceren met de directie (mondeling en per e-mail) telkens wanneer nodig.

De CvT nodigde ook de andere directieleden, de vakbondsafgevaardigden, de psycholoog-zorgcoördinator en het hoofd van de PSD uit. Met al deze personen zal de CvT kennis maken in de eerste maanden van 2020.

C. Behandeling van verzoeken van gedetineerde personen / Bemiddeling

De CvT werd quasi steevast gevat door de briefjes die zij aantreft in haar brievenbussen. Een enkele keer werd de maandcommissaris rechtstreeks aangesproken door één van de bewoners die een gesprek wou, wat dan ook steevast diezelfde dag plaatsvond.

D. De Commissie in cijfers

XI.i.1.a. Aantal maandelijkse vergaderingen : 5 vergaderingen in 2019 sinds opstart in september, met name de gebruikelijke maandelijkse vergaderingen + een extra vergadering met de vroegere voorzitter van de commissie, gecombineerd met een rondleiding in de inrichting.

XI.i.1.b. Aanwezigheid van de leden tijdens de maandelijkse vergaderingen: maximaal enkele verontschuldigheden. Alle leden zijn duidelijk geëngageerd.

XI.i.1.c. Aantal bezoeken in de penitentiaire inrichting: minstens 1 maal per week: 15 bezoeken in de periode oktober-december 2019, nog los van de extra bezoeken door de arts van de commissie.

XI.i.1.d. Aantal ingediende verzoeken van gedetineerde personen: 94

XI.i.1.e. Aantal bemiddelingen: Vermits bij opstart van de CvT de communicatielijn met de directie nog niet opgestart was, werden toen de bevoegden rechtstreeks aangesproken voor zover mogelijk. Drie concrete problemen van bewoners konden zo opgelost worden. De problemen uit deze en latere periode die niet op deze manier opgelost konden worden, werden per e-mail gecommuniceerd aan de directie vanaf half november 2019. Hierbij werden diverse individuele vragen mbt dezelfde problematiek gebundeld en was het de keuze van de commissie om de klachten mbt één welbepaalde arts in de inrichting voorlopig enkel te laten opvolgen door de arts van de commissie. In totaal werden een twintigtal vragen gesteld aan de directie naar aanleiding van concrete problemen van één of meerdere bewoners en al deze vragen kregen een constructief antwoord. Veelal kon de problematiek onmiddellijk aangepakt worden, minstens was er bereidheid tot het bekijken van mogelijkheden, zo niet verantwoording van de beperkingen.

II. De penitentiaire inrichting – Gevangenis van Merksplas

A. Werking

De strafinrichting van Merksplas huisvest voornamelijk veroordeelden en geïnterneerden. Het is een gesloten instelling maar binnen de beslotenheid van de instelling is in het paviljoen Haven wel één open afdeling. Heel wat bewoners vinden in Merksplas een zinvolle dagbesteding door te werken, los van de andere activiteiten die voor hen worden georganiseerd.

B. Opmerkelijke gebeurtenissen / belangrijkste veranderingen binnen de inrichting

Er werd één dag gestaakt in de gevangenis zoals hoger besproken.

De CvT vernam uit de pers dat op 8 december 2019 één persoon een matras moedwillig in brand stak. Zowel deze persoon als twee penitentiair bewakingsagenten dienden omwille van mogelijke ademhalingsproblemen even overgebracht te worden naar het ziekenhuis.

Via een briefje in een brievenbus van de CvT vernam de commissie dat in het hospitaal (paviljoen V) een plafond ingestort was. Hierdoor werd de fitness-ruimte onbruikbaar. De fitness-toestellen werden tijdelijk gestockeerd in de kelder. De bewoners van 4 paviljoenen, in totaal ongeveer 200 personen, kunnen daardoor voorlopig niet fitnessen. Vermits de nieuwe fitnessruimte pas over ongeveer 5 jaar klaar zal zijn, diende de directie een aanvraag in om over containers te kunnen beschikken zodat de fitness voorlopig in deze containers georganiseerd zal kunnen worden.

C. De penitentiaire inrichting in cijfers

XI.i.1.a. *Gevangenisbevolking (maand per maand)*

De capaciteit omvat 406 plaatsen waarvan er in de periode oktober – december 2019 telkens minimaal 394 ingevuld werden met een piek tegen het einde van het jaar waarbij gedurende de laatste 3 weken van december de capaciteit overschreden werd door de opvang van 408, 410 respectievelijk 407 personen.

Op 17 december 2019 waren er 400 bewoners waarvan 310 veroordeelden, 3 verdachten en 87geïnterneerden. 33 personen van voormelde 400 stonden onder elektronisch toezicht.

XI.i.1.b. *Aantal personeelsleden (maand per maand)*

392,45 voltijdse equivalenten waren in de inrichting werkzaam op 17 december 2019, omwille van deeltijdse tewerkstellingen verspreid over 487 personen. Een maandelijks overzicht is niet beschikbaar.

De CvT ontving volgend overzicht van het kader van de directie:

- *Wat bewakend kader betreft zitten we op -19 FTE, niettemin hebben we zeer veel verlof kunnen geven in 2019 in de piekperiodes. De rekrutering is nationaal via Selor. Wij hebben daar geen enkele invloed op. Zodra wij lokaal mensen kunnen rekruteren via Rossetacontracten (schoolverlaters tussen 18j en 25j) doen wij dit.*

- *Directiekader staat op min 2. Wij mankeren een regimedirecteur voor gedetineerden en wij mankeren iemand die het dagelijks financieel beheer moet uitvoeren. Momenteel doet de zaakvoerder, mevr. Gysens, het financieel beheer en de renovatie voor nieuw Merksplas. Dit is een onmenselijk opdracht om uit te voeren (...).*

Verder vernam de CvT van de directie volgende gegevens:

- Bewakingspersoneel: 329 voltijdsen voorzien in het kader, maar slechts 311,70 voltijdsen effectief ingevuld;
- Zorgequipe: 14,75 voltijdsen voorzien in het kader, maar slechts 11,71 voltijdsen effectief ingevuld;
- PSD: 2 fulltime psychologen te kort.

De CvT wenst te signaleren dat op alle échelons personeelstekorten zijn, wat een verhoogde werklast met zich meebrengt.

III. Het toezicht

De CvT bespreekt hier de klachten die **structureel** bleken.

A. Klachten mbt één welbepaalde arts

De CvT ontving veel klachten mbt één welbepaalde arts, gaande van het schijnbaar niet ernstig nemen van medische klachten (deze steevast afhandelen door paracetamol voor te schrijven ipv nader onderzoek te (doen) verrichten), het te snel afhandelen van consultaties zonder de bewoner de kans te geven zijn verhaal te doen en zijn vragen te stellen tot de geur van alcohol die de arts verspreidt bij zijn consultaties die nochtans in de voormiddag plaatsvinden. Vaak bleek de arts als antwoord te geven dat behandeling niet mogelijk is omdat dat niet terugbetaald zou worden.

De vorige CvT legde in het najaar van 2018 klacht neer bij de Orde van Artsen maar vermits de resultaten niet kenbaar gemaakt worden door deze Orde, heeft de CvT daar geen zicht op.

De CvT neemt de klachten ernstig gelet op hun aantal én de cruciale rol die een arts in deze inrichting heeft gelet op het feit dat de bewoners in praktijk in de inrichting geen beroep kunnen doen op een eigen arts hoewel dat theoretisch mogelijk is. Om die reden volgde de arts van de CvT reeds consultaties tezamen met voormelde arts en toen werden geen problemen vastgesteld. De CvT beseft dat dat niet betekent dat er geen problemen zijn wanneer de arts van de CvT er niet bij is.

Naar aanvoelen van de CvT, op basis van de klachten van de bewoners, is het probleem vooral dat de arts bijzonder weinig communiceert ten aanzien van de bewoners. Indien de arts zou uitleggen waarom een bepaald onderzoek of een bepaalde behandeling niet uitgevoerd wordt, zou dat nodeloze ergernissen vermijden. Indien de arts een elementaire vriendelijkheid aan de dag zou leggen door de bewoners aan te kijken, te begroeten en tenslotte een heldere uitleg zou geven zodat de betrokkenen met antwoorden in plaats van met vragen de consultatie verlaten, zou de arts mogelijk terug aanzien kunnen worden als een echte vertrouwenspersoon, zoals het betaamt.

B. Klachten mbt één welbepaalde penitentiair bewakingsagent

De CvT ontving veel klachten mbt één welbepaalde penitentiair bewakingsagent. Zodra de CvT meer dan één klacht mbt een penitentiair bewakingsagent ontvangt, stelt zij de directie hiervan in kennis. Deze werkwijze wordt ook stevast gecommuniceerd aan de bewoners.

De directie nodigde voormelde penitentiair bewakingsagent onverwijld uit voor een gesprek waarna de directie de CvT informeerde dat de penitentiair bewakingsagent zelf frustratie ervoer in de werking van het gevangeniswezen. Hij kreeg hiervoor handvaten van de directie en de directie zal hem terugzien en verder opvolgen. De week na voormeld gesprek kwamen er geen klachten met betrekking tot voormelde penitentiair bewakingsagent meer binnen. Ook in de daaropvolgende maanden bleek de verbetering aan te houden maar dat belet niet dat er toch nog terecht punten van kritiek waren op die bepaalde penitentiair bewakingsagent. Zo stelde hij een tuchtverslag op omdat één bewoner hem zei dat hij de andere bewoners zou motiveren om brieven naar de CvT te schrijven, wat door hem beschouwd werd als aanzetten tot collectieve actie. Terecht werd dat door de directie niet weerhouden. Zoals één bewoner het verwoordde: *“Hij houdt zich nu rustig, hij kleineert ons niet meer, maar je ziet dat hij zich nu inhoudt omdat het moet, niet omdat hij het wil.”* De directie volgt betrokkene verder op.

C. Gebrek aan éénvormige toepassing van regels door penitentiair bewakingsagenten en duiding van afwijzingen

De CvT ontving tal van klachten betreffende een gebrek aan eenduidige toepassing van regels door de penitentiair bewakingsagenten en een groot verschil in bejegening van de bewoners tussen enerzijds de vriendelijke penitentiair bewakingsagenten, die veruit in de meerderheid zijn - een positief gegeven dat de CvT hier graag benadrukt - en de onvriendelijke, die slechts beperkt in aantal zijn, maar die het leven van de bewoners nodeloos bemoeilijken door hen te kleineren. Zij doen dat op dergelijke subtiele wijze dat concrete gedragingen moeilijk te beschrijven en dus moeilijk tot niet te controleren zijn door de directie, maar de CvT ontving deze klachten in meerdere paviljoenen en beoordeelt deze klachten als ernstig.

Eén van de talrijke vriendelijke penitentiair bewakingsagenten op Abis lichtte aan de CvT toe dat er inderdaad een verschil is tussen enerzijds penitentiair bewakingsagenten die uitleggen

waarom het ene of andere niet kan en anderzijds penitentiair bewakingsagenten die zonder meer 'nee' zeggen zonder toe te lichten waarom het ene of andere op dat moment niet kan. Deze laatste categorie van penitentiair bewakingsagenten zorgt bij de bewoners voor een gevoel van willekeur en machteloosheid doordat ze op die manier nog afhankelijker worden dan nodig is.

De CvT voegt hieraan toe dat zij een verschil in benadering van de bewoners ervaart in de verschillende paviljoenen. Inzonderheid in paviljoenen A en Abis mist de CvT een cultuur van elementaire vriendelijkheid ten aanzien van de bewoners. In tijden van besparingen benadrukt de CvT graag dat vriendelijkheid niets kost en voor een wereld van verschil zou zorgen voor de bewoners wiens straf enkel de vrijheidsberoving is, niet een vrijheidsberoving vermeerderd met (een gevoel van) willekeur en onvriendelijke bejegening. Wanneer penitentiair bewakingsagenten de moeite zouden nemen om weigeringen kort te motiveren, zou dat een vriendelijk gebaar zijn dat (het gevoel van) willekeur zou vermijden, minstens verminderen.

Indien werkelijk alle penitentiair bewakingsagenten even betrokken zouden zijn en doordrongen zouden zijn van de missie van het gevangeniswezen als directeur Rooman en de andere directieleden, als de zorgcoördinator en zijn team, die de strafuitvoering op een veilige en humane manier op maat van de gedetineerde met het oog op terugkeer in de samenleving, in het hart dragen, zouden alle bewoners en dus ook alle personeelsleden daar wel bij varen. Het zou een win-winsituatie zijn en de CvT hoopt dan ook dat die beperkte groep penitentiair bewakingsagenten die voormelde missie niet in het hart lijken te dragen, daarmee wél een aanvang nemen.

D. PSD

De CvT ontving tal van klachten mbt de werking van de PSD waarbij vooral volgende klachten geuit werden:

- De PSD stelt de verslagen op zonder deze vervolgens te bespreken met de bewoners. Indien de bewoner meent dat een verslag een vergissing bevat, een onduidelijkheid of een leemte, is er – gelet op de wachttijden om tot bij de PSD te geraken – geen mogelijkheid meer tot terugkoppeling met de PSD alvorens de zitting bij de SURB of de KBM plaatsvindt, wat voor enorme begrijpelijke frustraties zorgt bij de bewoners.
- De PSD geeft niet aan wanneer een gesprek zal plaatsvinden zodat de bewoners langdurig wachten zonder de zekerheid tot gesprek terwijl de zitting van de SURB of de KBM nadert, wat eveneens enorme begrijpelijke frustraties veroorzaakt bij de bewoners.

De CvT verzocht de PSD om bespreking van de verslagen met de bewoners én om de bewoners kort voor een zitting van de SURB of de KBM te spreken om te verifiëren dat het dossier van de betrokkene goed voorbereid is maar op deze vragen werd niet ingegaan. De CvT herhaalt hier deze vragen met klem. De bewoners zijn immers in grote mate van de PSD afhankelijk

voor de voorbereiding van hun re-integratie in de maatschappij en voor samenstelling van het dossier voor de SURB en de KBM.

Bovendien verzoekt de CvT bij deze de PSD om de bewoners onverwijld een afspraak te geven na ontvangst van het verzoek tot gesprek met de PSD zodat de bewoners de geruststelling en zekerheid krijgen over het verwachte gesprek. Thans worden vragen van de bewoners vaak beantwoord met een vaag antwoord van de PSD waardoor de bewoner geen echt antwoord ontvangt op zijn vraag. Een gesprek in plaats van over- en weerschrijven, zou veel nuttiger zijn.

Combinatie van voormelde wijzigingen zou zoveel onrust in hoofde van de bewoners wegnemen en zou de voorbereiding van de zittingen van de SURB en de KBM zoveel verbeteren.

Zoals één van de bewoners het verwoordde: *“wij worden verwacht om onze verantwoordelijkheid op te nemen en om te laten zien dat we klaar zijn om terug te keren in de maatschappij maar door de grote afhankelijkheid en willekeur die we hier ervaren, slagen we daar niet in.”*

Indien alle leden van de PSD even betrokken zouden zijn en doordrongen zouden zijn van de missie van het gevangeniswezen als directeur Rooman en de overige directieleden, als de zorgcoördinator en zijn team, die de strafuitvoering op een veilige en humane manier op maat van de gedetineerde met het oog op terugkeer in de samenleving, in het hart dragen, zouden alle bewoners en dus ook alle personeelsleden daar wel bij varen.

De CvT ervaart een zeer defensieve en gesloten houding van de PSD. Wat de reden is van de vertraging in de werking, daar heeft de CvT dan ook geen zicht op. Deels kan dat te wijten zijn aan het feit dat de PSD licht onderbemand is. Het kan echter ook te wijten zijn aan vertraging bij externe diensten dan bij de werkorganisatie op zich. De CvT heeft geen zicht op de oorzaken, maar beoogt een betere en alleszins heldere en snellere communicatie tussen de PSD en de bewoners.

Evenwel kunnen voormelde mogelijke oorzaken van de vertraging niet het gebrek aan bereikbaarheid en gebrek aan constructieve houding die de CvT vaststelt bij de PSD verklaren, evenmin de defensieve houding van de PSD. Als voorbeeld verwijst de CvT naar het gegeven dat na meer dan een maand wekelijks te trachten telefonisch de PSD te bereiken, uiteindelijk door een behulpzame medewerkster alle telefoonnummers van de PSD gebeld werden, ook deze van de PSD-medewerker ‘van wacht’, maar geheel niemand van de PSD nam de telefoon op. Hiermee geconfronteerd, was de reactie van een PSD-medewerker dat zij niet altijd de telefoon konden opnemen want ook moesten werken. Op de bedenking van het lid van de CvT dat de telefoon opnemen bij hun werk hoort, minstens bij het werk van de PSD-medewerker die van wacht was, kon geen zinnig antwoord bekomen worden, maar werd weerom een defensieve reactie ontvangen. Een antwoord in de zin dat dat niet zou mogen, betrokkene verontrustte en opgevolgd zou worden, zou welkom geweest zijn.

De CvT hoopt op zin voor zelfreflectie voor de PSD én op structurele wijzigingen om aan de vastgestelde problemen tegemoet te komen. Hun rol in de terugkeer van de bewoners in de maatschappij is immers cruciaal.

E. Naambordjes penitentiair bewakingsagenten

De naambodjes van de penitentiair bewakingsagenten zijn in Merksplas sedert 2005 beperkt tot de voornaam en de eerste letter van de familienaam. De reden hiertoe vat de CvT niet vermits elkeen die voor en met de bewoners werkte/werkt, wél de volledige naam kenbaar maakt: politie, rechters, directie, leden van de commissie van toezicht,... De CvT deelt het standpunt van de directie dat de naambordjes de volledige naam zouden dienen te vermelden en waardeert het dat de directie op 7 januari 2020 meedeelde dit te zullen agenderen op een volgend sociaal overleg.

Problematischer is dat de naambordjes met voornaam en de eerste letter van de familienaam zelfs niet door alle penitentiair bewakingsagenten gedragen worden. Op die manier kon een voorval van racisme, waarbij een bewoner zei dat hij voor 'bruine aap' uitgescholden werd door een penitentiair bewakingsagent zonder naambordje, niet gelinkt worden aan één welbepaalde penitentiair bewakingsagent. Zijn collega's weigerden immers ook zijn naam mee te delen en na onderzoek kon de directie evenmin vaststellen wie de kwestieuze collega was. Dat de collega's die wél naambordjes droegen het mogelijk maken dat één iemand niet identificeerbaar bleef voor een bewoner, zelfs voor de directie, getuigt van een kwalijke cultuur. Transparantie zou nochtans de norm moeten zijn, zeker in een gesloten instelling waar de bewoners voor hun welzijn in verregaande mate afhankelijk zijn van de penitentiair bewakingsagenten. De uitleg van een penitentiair bewakingsagent als zouden enkel die penitentiair bewakingsagenten die door iedereen gekend zijn, geen naambordje dragen, wordt hiermee weerlegd. Bovendien doet die uitleg geen afbreuk aan het gegeven dat het dragen van de naambordjes zonder meer verplicht is.

De weigering om de volledige naam kenbaar te maken en zeker de weigering om de verplichte naambordjes te dragen, ervaart de CvT als een ontoelaatbaar wantrouwen van de penitentiair bewakingsagenten in de bewoners. Dat sommige penitentiair bewakingsagenten weigeren om de verplichte naambordjes te dragen, zoals de commissieleden reeds meermaals konden vaststellen, getuigt bovendien van een gebrek aan normconform gedrag. Zeker in een inrichting waar mensen verblijven omdat ze zich niet normconform gedroegen en daardoor gestraft werden, gaat het niet op dat zij die over deze personen waken, zich zelf niet normconform gedragen. De penitentiair bewakingsagenten dienen te beseffen op dat vlak een voorbeeldfunctie te vervullen.

F. Te weinig eten

De CvT ontving meerdere klachten op Abis mbt onvoldoende eten, zowel wat betreft het vlees als wat betreft het brood.

Directeur Rooman antwoordde:

Uit navraag bij de keuken blijkt dat per persoon de volgende hoeveelheid vlees wordt voorzien: 200gr.pp. Verder zijn de meest voorkomende fouten bij de etensbedeling de volgende: het niet gebruiken van de juiste verdeelinstrumenten (lepel, soeplepel enz.) en het bij elkaar doen van grote hoeveelheden. Waardoor onderaan veel vlees ligt en bovenaan saus. Aan het einde van de rit blijkt er dan steeds te kort omdat men in het begin voortdurend onderaan moet scheppen. Het paviljoen waarvan sprake heeft recent verschillende keren opmerkingen gekregen over het niet opvolgen van de proportionering. Wij blijven dit verder opvolgen.

Mbt het brood, antwoordde de CvT dat een penitentiair bewakingsagent op Abis aan de CvT meldde dat ze dagelijks 4 extra broden hebben om te verdelen aan zij die meer willen. Hij specificeerde dat indien 4 broden te weinig zijn, dan de ene krijgt, dan de andere, maar dat enkel deze 4 broden extra uitgedeeld kunnen worden. Dat vindt de CvT werkelijk niet kunnen omdat er zo mensen te weinig eten hebben, reden waarom de CvT verzocht dat indien er meer nood is aan brood, er brood bijgehaald kan worden nadat de 4 extra broden uitgedeeld zijn?

Directeur Rooman antwoordde:

Ik ga eerst nagaan bij de keuken hoeveel brood er per persoon voorzien wordt. De broodbedeling is een heikel punt omdat er zeer veel broodverspilling is. Ik durf in vraag stellen dat er mensen zijn die te weinig krijgen. Bij de kamercontroles treffen we echt regelmatig grote hoeveelheden oud brood aan. Men vraagt veel en men wil elke dag vers.

De CvT beaamt dat er veel broodverspilling is door de bewoners, zoals één van de leden van de CvT met eigen ogen kon vaststellen toen het oude brood opgehaald werd in de cellen. De verspilling door de ene verantwoordt evenwel niet het tekort van de andere zodat de CvT herhaalt dat elkeen voldoende voedsel dient te krijgen, zowel bij de broodmaaltijd als bij de warme maaltijd.

Het voedseltekort dat meerdere bewoners ervaren, inzonderheid bij de warme maaltijden, leidt tot gevaarlijke situaties waarbij vuur gemaakt wordt in de cel om toch nog een extra warme maaltijd te kunnen nuttigen.

Wat het eten betreft en het gegeven dat sommige bezoeken samenvallen met de eettijden, engageerde directeur Rooman zich om de optie van een microgolf op de gang te bekijken opdat de bewoners toch hun eten kunnen opwarmen. Naar het oordeel van de CvT zou dat ook de optie kunnen bieden om van een extra warme maaltijd te genieten zonder het risico op brand, eigen aan de huidige situatie, wat zonder meer levensgevaarlijk is voor de bewoners.

G. Kantine

De CvT ontving meerdere klachten ivm de werking van de kantine. Bij aankomst zou je 2-3 weken dienen te wachten op de kantine terwijl je na aankomst enkel kan kiezen uit rookwaar en telefoonkrediet. Ook door verhuis van ene paviljoen naar andere binnen Merksplas werd kantine niet ontvangen. Verhuis van paviljoen naar paviljoen zou toch geen effect mogen hebben op kantinebedeling? Snellere behandeling mogelijk van aanvragen van nieuwelingen of uitgebreider startaanbod?

Directeur Gysens antwoordde op voormelde vragen als volgt, hierbij de vragen en problemen herhalend (onderlijnd), waarbij de CvT in vet accentueert dat een uitbreiding van het startaanbod onderzocht kan worden, wat de CvT waardeert gelet op de uitdrukkelijke vraag daartoe van bewoners.

- Bij aankomst zou je 2-3 weken dienen te wachten op kantine terwijl je na aankomst enkel kan kiezen uit rookwaar en telefoonkrediet.

Zie onderstaand overzicht. Een periode van 2 weken is in uitzonderlijke omstandigheden mogelijk (binnenkomst op maandag, geen stockartikelen besteld, voorafgaande week aan binnenkomst was er een dubbele kantinebestelling), 3 weken niet. Om die reden is er een inkomerskantine en speciale kantine.

Niet onbelangrijk: de gedetineerde moet uiteraard wel over geld beschikken. We geven (behoudens inkomerskantine/sociale kantine) geen voorschotten. Indien de persoon op het moment van verwerking van de bestellingen niet over geld beschikt of onvoldoende geld, wordt er niets besteld of maar voor zover het bedrag op zijn rekening het toelaat.

-Ook door verhuis van ene paviljoen naar andere binnen Merksplas werd kantine niet ontvangen.

Dit zou niet mogen gebeuren. De producten zijn dan immers al besteld. Soms loopt het mis omdat er een overplaatsing naar een andere afdeling is gebeurd op het moment dat de producten al geleverd werden op de afdeling waar de persoon verbleef toen hij de bestelling plaatste, maar nog niet bedeed werden. Deze goederen worden dan overgebracht naar de afdeling waar de gedetineerde naar verhuisd is.

-Snellere behandeling mogelijk van aanvragen van nieuwelingen of uitgebreider startaanbod.

Een snellere behandeling is zeer moeilijk te organiseren. Om u een idee te geven van de hoeveelheid goederen die worden besteld en dus zowel administratief als logistiek verwerkt moeten worden: de afgelopen drie weken werd er een omzet van +/-50.000 euro gegenereerd.

Omwille van de enorme massa aan producten, het soort artikelen (drank, blik en conserven, zuivel, groenten en fruit, ...), leveringsdagen en aantal leveranciers, beperkte infrastructuur ivf opslag is het logistiek niet mogelijk om de producten van 1 bestelling tegelijkertijd te leveren. We hebben in het verleden al onderzocht of het haalbaar is om per gedetineerde bestellingen te plaatsen bij 1 firma. Maar we stuiten daarbij op tal van problemen. Een eerste is het vinden van een leverancier die alle producten in zijn assortiment heeft. Een tweede is de kostprijs: wekelijks een bestelling plaatsen van ca. 15.000 euro vraagt ook een investering van

leveranciers, waarvan de kostprijs wordt doorgerekend aan de klant. Een derde probleem is de interne logistieke regeling, bv. haccp-regelgeving die nageleefd moet worden. (HACCP = “Hazard Analysis - Critical Control Point” ofwel Gevarenanalyse – Kritische controlepunten).

Een uitgebreider startaanbod kan onderzocht worden.

Maar ik wil er toch op duiden dat de gedetineerden die in Merksplas toekomen steeds vanuit andere inrichtingen worden overgebracht. Zij brengen de kantineproducten die men in de andere inrichting in bezit heeft gekregen mee. Dit is evenwel beperkt in hoeveelheid (omdat men op de dag van de overbrenging maar een beperkte bagage heeft), maar de nazending komt normaliter dezelfde week nog of de week nadien.

Ter informatie geef ik u nog onderstaand overzicht van de kantines die wij aanbieden, met vermelding van de frequentie van bestelling:

- 1) *wekelijkse kantine: formulier invullen in het weekend, uitlevering gedurende die week naargelang het soort artikel en voor zover in voorraad. Producten die we niet in stock hebben worden de week nadien geleverd.*
 - *sociale kantine: dit betreft dezelfde kantenlijst als de wekelijkse kantine. Dit is bedoeld voor gedetineerde die geen of weinig geld hebben. Zij krijgen, al dan niet als voorschot, wekelijks 10 euro. De voorwaarde is dat men geen inkomsten >50 euro/m uit arbeid of van buitenaf. Bij inkomsten vanaf 50 euro wordt de regimedirecteur gevraagd of de gedetineerde nog recht heeft op sociale kantine*
 - *kantine zorgteam: wekelijks, in feite een sociale kantine, maar dan in beheer van de zorg*
- 2) *speciale kantine: 2x per week te bestellen, levering dezelfde week, artikelen: enkel rookwaren/drank/postzegels (zelfde artikelen als ‘inkomerskantine –bidmat + toiletartikelen)*
- 3) *inkomerskantine: bij binnenkomst, voorschot van 10 euro (of 15 indien men een hangslot besteld) enkel rookwaren/drank/postzegels/bidmat/schrijfgerief/hangslot*
- 4) *buitenkantine: per uitzondering na toestemming directie*
- 5) *verzorgingskantine: frequentie 2x/maand*
- 6) *elektro-kantine: frequentie 2x/maand*
- 7) *tijdschrift –en krantenkantine: wekelijks*
- 8) *Sportkantine: frequentie 1x/maand*
- 9) *Sportkantine Haven: De bewoners van de haven kunnen maandelijks samen met de sportkantine ook joggingsbroeken, truien en jassen bestellen*
- 10) *Muziekkantine(CD’s/DVD’s): Na toestemming directeur. Deze wordt besteld na voldoende aanvragen.*
- 11) *Burgenkledingkantine: Maandelijks*
- 12) *Parfumkantine: Jaarlijks*
- 13) *Eindejaarskantine: Jaarlijks*
- 14) *Belwaarde: Dagelijks*
- 15) *Kerstkaarten: kerstperiode*

H. Camera’s

Naar aanleiding van een incident, waar de bewoners hoopten het geweld van een penitentiair bewakingsagent te kunnen staven aan de hand van camerabeelden, vernam de CvT van de penitentiair bewakingsagenten dat de camera's de beelden niet zouden bewaren. In het concrete dossier bleek dat van minder belang omdat de camera anders gericht geweest zou zijn dan de bewoners dachten. De CvT vernam inmiddels van de directie dat sommige camera's de beelden wel bewaren, andere niet. De CvT benadrukt dat het wenselijk is dat camerabeelden wél opgeslagen worden en dat gecommuniceerd wordt hoe lang deze opgeslagen worden alvorens overschreven te worden zodat deze beelden aangewend kunnen worden om conflicten uit te klaren. De directie lichtte toe dat het gebruik van camerabeelden gelimiteerd is omwille van juridische beperkingen.

I. Aanvragen ongestoord bezoek

De CvT ontving meermaals de klacht dat ongestoord bezoek aanvragen zeer moeilijk verloopt: veelal bezet zodra keuze doorgegeven (kan pas daags nadien), kan pas gewijzigd worden zodra eerst geplande datum voorbij is (ook al is dus vooraf geweten dat die voorziene datum geannuleerd dient te worden), extra wachttijd na transfert. Zou ook meermaals op laatste moment afgezegd worden omwille van komst SURB hoewel die data vooraf gekend zijn. In andere gevangenissen zou dat veel eenvoudiger te regelen zijn volgens de ervaringsdeskundigen in Merksplas. Andere werkwijzen mogelijk?

Directeur Rooman antwoordde:

Wat betreft het ongestoord bezoek zijn we ons niet bewust van boekingsproblemen hieromtrent. Het is zo dat de gedetineerde zelf zijn boekingen regelt (2 ob-bezoeken per maand). Hij is ook ruim op de hoogte van zijn SURB-zitting zodoende hij dan ook even ruim op voorhand zijn datum kan verzetten of niet. Je kan voor drie 3 maanden reserveren. Dus vandaag voor januari, februari en maart. Daarbij kan je pas je tweede reservatie in de desbetreffende maand reserveren nadat je eerste bezoek heeft plaatsgevonden. Dit om zoveel mogelijk gedetineerden de kans te geven en niet alleen de vroegboekers. Niet iedereen is omwille van professionele redenen in staat om zo lang op voorhand te kunnen boeken. Conclusie: 3 maanden vooraf reserveren is geen probleem. Voor het tweede bezoek per maand kan je reserveren nadat je eerste bezoek die maand is afgelopen.

De CvT verduidelijkt dat de ongestoorde bezoeken vanuit de instelling geannuleerd werden omwille van SURB en dat naast het boekingsprobleem, het probleem is dat wie datum x boekt, dan van zijn partner verneemt dat datum x toch niet meer past, pas na het verstrijken van datum x, datum y geboekt mag worden.

J. RAD bij meerpersoonskamer

Eén gedetineerde uitte de klacht dat hij meermaals een RAD (Rapport Aan de Directie) kreeg terwijl de feiten niet door hem begaan werden maar door een celgenoot en hij uiteindelijk toch gestraft werd. Hij zat op een kamer waar voorheen reeds problemen waren en sindsdien werd hij gestraft wanneer een ander op de kamer iets mis deed, zo benadrukte hij. Hij stelde dat hij niet elke keer een tuchtstraf kreeg, maar het staat wel genoteerd en zo vreest hij problemen met de KBM, te meer hij één maal wel een tuchtstraf kreeg terwijl de feiten gepleegd zouden zijn door een celgenoot. Betrokkene is reeds 1,5 jaar geïnterneerd en hij had nooit problemen in een inrichting, maar sinds hij 1 maand in Merksplas is, heeft hij voortdurend problemen, zo benadrukte hij. Betrokkene had het gevoel dat hem onterecht feiten aangewreven werden in de hoop dat hij klikte. Hij leed duidelijk ernstig onder deze situatie die zijn huidige welzijn en zijn re-integratie in de maatschappij in gevaar bracht.

Directeur Cogneau antwoordde: *Ik heb hem uitgelegd dat als er op een meerpersoonskamer een overtreding vastgesteld wordt die niet aan 1 bepaalde persoon toegeschreven kan worden, er voor elke persoon een RAD opgesteld wordt, maar dat een rapport aan de directeur echter niet altijd rechtstreeks een tuchtzitting of sanctie betekent. Er kan op die manier door de directeur wel naar alle mogelijke betrokkenen eerst geluisterd worden alvorens er een beslissing genomen wordt. Bijkomend ter info: betrokkene verblijft sinds 22 november op een monocel.*

De CvT houdt eraan te benadrukken dat het vermoeden van onschuld ook ten aanzien van de bewoners dient te gelden. Bij vaststaande feiten in een meerpersoonskamer kunnen deze bij gebrek aan zekerheid wie deze feiten pleegde, geen aanleiding geven tot een tuchtstraf. In het concrete dossier werd een oplossing bekomen doordat betrokkene naar een monocel verhuisd werd, maar dat belet niet dat we ons bewust dienen te blijven van deze problematiek.

K. Telefonie

Meerdere bewoners benadrukten dat ze vragende partij zijn voor telefoons in de cellen vermits de telefoons, zeker na de werkuren, overbevraagd zijn en na 16 uur diegene die niet gereserveerd heeft, niet kan telefoneren. Door het reservatiesysteem werd ook reeds minstens één maal een bewoner geweigerd om zijn advocaat te telefoneren, wat niet zou mogen naar het oordeel van de CvT. Indien een bewoner zijn raadsman niet kon bereiken voor 16:00 uur, zou naar het oordeel van de CvT toch een extra inspanning gedaan dienen te worden opdat de bewoner, ook indien hij niet voorzien is op de lijst, toch even kan telefoneren.

In de verbouwingwerken die 10 jaar zullen duren en waarvan de voorbereidingen bezig zijn, is er enkel enige zekerheid dat wat de verblijfseenheden betreft, de zogenaamde cluster KUZ (de voormalige celafdeling en het gebouw links en rechts daarvan) eerst zullen aangepakt worden. Dan pas zal telefonie op cel geïnstalleerd kunnen worden. De telefonie op cel is een nationaal dossier waarop de inrichting zelf geen invloed heeft, zo benadrukte directeur Rooman, die eraan toevoegde dat sommige inrichtingen dat hebben, andere niet.

Vanaf 14 oktober 2019 geldt in aanvulling/wijziging van de bestaande telefoonregeling zoals voorzien in het huishoudelijk reglement, een nieuwe telefoonregeling, die luidt als volgt:

*Om het telefoneren op paviljoen Abis vlot te kunnen laten verlopen is er een **aanpassing** nodig aan de huidige werkwijze. De piekuren, waarbij gewerkt wordt met een telefoonschema, worden uitgebreid: van **16u** tot 20u45 (ipv 18u tot 20u45).*

*De PBA van uw sectie zal tijdens het lossen van de douche een **telefoonschema** opmaken met alle kandidaten die wensen te telefoneren tijdens het piekmoment van 16u - 20u45 op weekdays.*

- **Werkwijze tijdens de dag (tot 16u) en in het weekend:**

Geen wijzigingen enkel het tijdstip 18u00 wordt vervroegd naar 16u00.

- **Werkwijze tijdens de piekuren (16u – 20u45) op weekdays:**

- *Etensovername en douchemoment worden omgewisseld*
- *Bevraging telefoon gebeurt tijdens het lossen van de douche ipv tijdens de etensovername. Wisselen van kant blijft behouden.*
- *U kan enkel tijdens het lossen van de douche doorgeven aan de sectiebeambte, niet eerder op de dag.*
- *Opmaak van een schema per tijdsblok blijft behouden, reservelijst wordt geannuleerd.*
- *Telefoongesprekken tijdens de piekmomenten kunnen max 10 min bedragen.*
- *Werklozen hebben de mogelijkheid tot max. 1 gesprek na 16u00*
- *Werkers hebben de mogelijkheid tot **twee gesprekken na 16u00**, ngl van het aantal vrije momenten per avond*

- **Misbruik telefoonregeling**

Bij inbreuken met betrekking tot de telefoonregeling zal door de sectiebeambte een 'rapport aan de directeur' worden opgesteld.

- **Wandeling**

De wandeling zal van maandag tot vrijdag telkens doorgaan van 19u30 tot 20u45.

We wensen zoveel mogelijk gedetineerden de kans te bieden om een telefoongesprek te kunnen voeren en rekenen dan ook op jullie begrip en medewerking.

De directie verduidelijkte dat standaard telefoneren niet mogelijk is tijdens eet- en douchemomenten. De commissie kon evenwel vaststellen dat bewoners een nota van de directie ontvingen, opgesteld in de drie landstalen, waarin het tegendeel vermeld werd met betrekking tot telefoneren tijdens de eet- en douchemomenten. Hierdoor ontstonden heel wat frustraties en discussies tussen de penitentiair beampten en de bewoners. De directie engageerde zich om één en nader na te kijken en het nodige te doen om voormelde regeling duidelijk te communiceren zodat voormeld misverstand zo snel mogelijk uit de wereld geholpen is.

L. Infrastructuur

Het hoeft geen betoog dat de infrastructuur van de inrichting in Merksplas verouderd is.

Op 12 december 2019 bezocht de arts van de commissie een tweetal cellen, nummers 6 en 7 in paviljoen A. Zij stelde vast en communiceerde aan de directie:

“De situatie aldaar is schrijnend. De buitenmuren zijn vochtig, het pleisterwerk brokkelt af en er hangt een geur van schimmel in de ganse cel. Deze cellen worden bewoond door elk vier gedetineerden die daar de ganse dag verblijven.

Aan deze situatie zou zo spoedig mogelijk een einde moeten komen daar die leefomstandigheden de gezondheid schaden en ernstige gevolgen kunnen hebben voor zowel het fysisch als psychisch welzijn van de bewoners.

Ik hoop van harte dat er in de nabije toekomst maatregelen worden getroffen om de bestaande toestand te verbeteren.”

Reeds daags nadien, op 13 december 2019, antwoordde directeur Rooman:

“We hebben de cellen heden ontruimd en de centrale administratie op de hoogte gebracht. We verplaatsen de personen naar de disciplinaire sectie evenwel op niet disciplinair regime. Voor ons betekent dit minder marge bij het uitvoeren van de sancties. We zullen dit onderweg moeten evalueren. Heden is er ook een aannemer langs geweest met het oog op het reinigen van de daken en andere ondergrondse afvoerpijpen. Woensdag zouden deze werken starten.”

Thans ligt een 10-jarenplan voor dat gerealiseerd zal worden vanaf april 2021. De werken worden gefaseerd uitgevoerd omdat de huidige gevangenis capaciteit benut dient te blijven. Na de verbouwingwerken zal de capaciteit dezelfde blijven. De Haven, een vrij recent gebouw, wordt niet gerenoveerd. Gebouwen K en Z zullen afgebroken en heropgebouwd worden. De overige gebouwen worden gerenoveerd, rekening houdend met het spanningsveld onroerend

erfgoed en veiligheid. Doel is om na de renovatie een tokenbadgesysteem in te voeren die zoveel mogelijk vrij verkeer binnen de inrichting toe laat.

Gebouwen K en Z zullen 36 personen per gebouw huisvesten, 18 per sectie. Per sectie zal er één leefruimte zijn, sportaccommodatie, een keuken, een wasserij. Zowel de mono- als de duocellen zijn iets ruimer dan de wettelijke minima. Een monocel zal ongeveer 3,4 m breed zijn en 3,9 m lang en is uitgerust met een douche, wc, wasbak, tafel, kast en bed. De cellen zullen zo ingericht zijn dat er mogelijkheid is om op cel een microgolf en koffiemachine te plaatsen, de afwas te doen, ...

De verbouwing beoogt onder meer:

- Meer tegemoet te komen aan de missie van het gevangeniswezen om de bewoners voor te bereiden op een terugkeer in de maatschappij door meer te normaliseren en te responsabiliseren;
- Een verhoging van het dagdagelijks leefcomfort van de bewoners;
- De creatie van enkele meer homogene groepen om zo beter in te spelen op hun noden;
- De centralisatie van alle medische diensten.

Het doel is dat elke fase na twee jaar gerealiseerd wordt. De eerste fase zal normaliter afgerond worden in april 2023. Twee homogene groepen, de 50-plussers en de seksueel delinquenten, zullen dan in de eerste vernieuwde paviljoenen ondergebracht worden.

Ook de wandelingen zullen kwalitatiever worden door de diverse mogelijkheden die er zullen zijn:

- Een ruimte met sportaccommodatie en fitnessstoestellen;
- Een groene ruimte ingericht naar parkconcept;
- Luifels die beschutting bieden tegen de regen;
- Moestuinbakken op hoogte.

1. Tolk bij tuchtzaken

In casu gaf de bewoner aan geen tolk nodig te hebben *indien de directie Frans zou spreken*, waarop de penitentiair bewakingsagent aankruiste ‘geen tolk’ terwijl de voertaal tijdens de tuchtprocedure uiteraard het Nederlands was. Los van de foutieve informatie die de bewoner *in*

casu van de penitentiair bewakingsagent kreeg, oordeelt de CvT dat advies van de penitentiair bewakingsagent tot tolk in geval van onvoldoende kennis van het Nederlands aangewezen is.

Directeur Rooman antwoordde:

De vraag bij tuchtzaken is eenvoudig. Wenst u een tolk? Zo ja, in welke taal? Verder kan de man nog steeds ter zitting inroepen dat hij een tolk wenst en dat hij dat verwacht had. Op dat ogenblik kan de directeur nog tot een uitstel beslissen in functie van een tolk.

Hierop repliceerde de CvT de vraag waarom iemand waarvan de penitentiair bewakingsagenten weten dat hij de Nederlandse taal niet machtig is, geen tolk zou willen? De CvT vond de concrete casus echt jammer voor de bewoner vermits hij gedesinformeerd werd door de penitentiair bewakingsagent. Verder stelde de CvT de vraag in welke talen het formulier waarin gevraagd wordt om een tolk, opgesteld is.

Directeur Rooman antwoordde:

Het formulier is in het Nederlands opgesteld. Het is de uitnodiging voor de tuchtprocedure. Het is niet zo raar dat een man geen tolk vraagt. Sommige wel, sommige niet. Dat we de mensen goed moeten informeren volg ik volledig en dat sommige daar steken in laten vallen zal ook een feit zijn.

De CvT verzoekt met klem dat bij een tuchtprocedure de directeur uitdrukkelijk aan de bewoner vraagt of hij de Nederlandse taal voldoende beheerst dan wel een tolk wil. Zo de bewoner geen tolk wil, zou naar het oordeel van de CvT best genoteerd worden waarom de bewoner geen tolk wil. Zo er enige onduidelijkheid is of de bewoner de vraag begrepen heeft, dient naar het oordeel van de CvT door de directeur een tolk voorzien te worden.

IV. Advies en informatie voor de CTRG

[Vermeld de adviezen en informatie die naar de CTRG werden verstuurd en de follow-up die eraan werd gegeven]

Een transgender, wiens persoonlijke situatie uiteengezet werd in het verslag interne opvolging (en die geen hulp behoefde maar structurele problemen aankaartte), wou laten weten dat indien er richtlijnen uitgewerkt zouden worden ivm transgenders, hij/zij graag hieraan meewerkt. Op uitdrukkelijk verzoek van betrokkene werd zijn telefoonnr (hij/zij verwachtte immers kortelings vrij te komen) meegedeeld aan de CTRG.

- Heel wat bewoners gaven aan dat het in andere gevangenissen veel beter is, op allerlei gebieden. Meerderen voelden zich onheus bejegend door penitentiair bewakingsagenten terwijl ze in andere gevangenissen naar eigen zeggen geen problemen ervoeren. Meerderen zeiden dat de penitentiair bewakingsagenten elk hun eigen regels schijnen te hanteren, een klacht die vooral in Abis geformuleerd werd.

V. Conclusie(s)

[Vermeld de uitdagingen van de CvT voor het komend jaar]

De CvT ziet thans als grootste uitdagingen voor 2020 het opvolgen van het functioneren van één welbepaalde arts in de inrichting, het opvolgen van de eenvormige toepassing van regels door alle penitentiair bewakingsagenten (waaronder het consequent dragen van de naambordjes), het opvolgen van de werking van de PSD en het opvolgen van voldoende voedsel voor alle bewoners.

VI. Geplande activiteiten 2020

- Bijscholing Basiswet 2005
- Kennismaking met PSD, vakbondsafgevaardigden, regimedirecteurs,...
- Demo van een fouille
- Eventueel bijwonen van het overlegorgaan van gedetineerden.